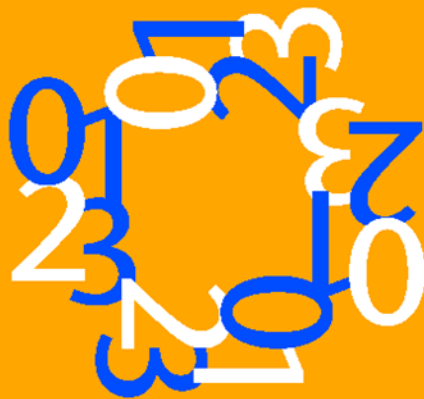

TALOUSARVION 2022

JA -SUUNNITELMAN 2023 -2024 LAADINTAOHJEET

Loimaan kaupunki

KH 14.6.2021

2.6.2021

Sisällys

Talousarvion ja suunnittelun lähtökohdat.....	3
Strategia.....	3
Talousarvion tavoitteet.....	3
Talousarvion toimintakertomusosion suoritteet ja tunnusluvut.....	4
Toimielinten menokehykset	4
Palvelujen ja talouden sopeuttamis- ja tasapainotustoimenpiteet 2019 – 2023	4
Sote- ja terveystalouden uudistuksen valmistelu	5
Asukkaiden vaikuttamismahdollisuudet – ja osallistaminen.....	5
Palvelujen järjestämisen, toiminnan sekä toimintatapojen uudistaminen.....	5
Talousarviorakenne.....	6
Talousarvion sitovuustasot	6
Investoinnit	7
Ulkoiset toimintatuotot.....	8
Ulkoiset toimintamenot	9
Henkilöstö	9
Sisäiset laskutuserät ja vyörytettävät erät.....	11
Poistot.....	12
Arvonlisävero.....	13
Kokouspalkkiot.....	13
Tietohallintoon liittyvät menot.....	13
Riskien hallinta ja sisäinen tarkistus.....	13
Talousarviotietojen syöttäminen	13
Talousarvion ja taloussuunnitelman laadintaperiaatteet.....	14
Talousarvioehdotuksen valmisteluajakaulu	14
Vertailutiedot	15
Muuta huomioitavaa	15
Konserniohjaus.....	15
Liikelaitos.....	16
Tytäryhtiöt.....	16
Kuntayhtymät.....	16
Liitteet:	17

Talousarvion ja suunnittelun lähtökohdat

Talousarvion lähtökohtana ovat Loimaan kaupungin strategia ja valtuuston asettamat strategiset tavoitteet. Talousarvio ja taloussuunnitelma laaditaan siten, että ne toteuttavat strategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Talousarviokehys on laadittu käyttötalouden osalta. Talousarvion laadinnassa noudatetaan talousarvion laadintaohjetta. Laadintaohjetta täydentävänä ohjeistuksena käytetään Kuntatieto-ohjelmaan kuuluvaa JHS 199 Kuntien ja kuntayhtymien talousarvio ja -suunnitelma -suositusta.

Strategia

Valtuusto hyväksyi 21.1.2019 Loimaa -strategian 2019 – 2021 *”Loimaalla kasvamme yhdessä -kasva kanssamme”*.

Strategia muodostuu kolmesta painopisteestä, jotka ovat vetovoima-, pitovoima- ja hyvinvoiva-osat. Osiot sisältävät yhteensä 10 strategista tavoitetta ja 42 toimenpidettä.

Strategiset tavoitteet ja toimenpiteet ohjaavat vuosittaista talousarvion valmistelua sekä talousarviossa ja -suunnitelmassa asetettavia tavoitteita. Talousarviossa asetetaan toimielintasolla strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita sekä määrärahat ja tulosarviot. Strategian toteutumista seurataan vuosittain tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä.

Vuoden 2022 talousarvio laaditaan valtuustossa 21.1.2019 hyväksytyin strategian pohjalta.

Talousarvion tavoitteet

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Talousarvio laaditaan kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Strategiset tavoitteet ja toimenpiteet ohjaavat kaikkien toimialojen / palvelualojen vuosittaista toimintaa sekä toiminnallisia tavoitteita. Strategiassa on esitetty kullekin tavoitteelle ja toimenpiteille vastuutahot.

Valtuuston sitovuustasot muodostavat laadittavan talousarvion toimintakertomusosion rungon. Kukin toimielin määrittelee tavoitteet, toimenpiteet ja niille vastuutahot valtuuston nähden sitoville tasoille.

Toimielimet / palvelualat valitsevat valtuuston lähetekeskustelun ja kaupunginhallituksen laadintaohjeiden perustuvat omaa toimintaansa ohjaavat strategiset tavoitteet ja toimenpiteet, joista johdetaan vuosittaiset tavoitteet.

Tavoitteita voidaan asettaa taloudellisuudelle, tuottavuudelle, vaikuttavuudelle, kehittämiselle ja riskienhallinnalle.

Tavoitteita voidaan asettaa mm. seuraavista näkökulmista:

- vastaavat asiakkaiden ja kuntalaisten tarpeisiin
- kehittävät palvelujen saatavuutta ja vaikuttavuutta
- kehittävät kaupungin palveluja ja toimintaprosesseja
- ovat realistisia suhteessa kaupungin voimavaroihin
- ovat kaupungin toimenpiteiden saavutettavissa
- huomioivat ja parantavat riskienhallintaa
- ovat mitattavissa

Talousarvion toimintakertomusosion suoritteet ja tunnusluvut

Tavoitteiden mittarien tulee olla selkeitä ja mitattavia. Niiden toteutumiseen on voitava itse vaikuttaa.

Lisäksi talousarvioon ja -suunnitelmaan on sisällytettävä toimintaa kuvaavat suoritteet ja tunnusluvut. Toimialat huolehtivat itse talousarvioon tulevien suoritteiden ja tunnuslukujen laadinnasta.

Talousarvion toimintakertomuksessa tulee olla tunnuslukuna vähintään eri palveluista €/asukas tunnusluku.

Toimielinten menokehykset

Talousarviokehyksenä käytetään **kaupunginhallituksen 14.6.2021 hyväksymää kehystä**. Kehys ja palvelualuekohtainen kehys perusteluineen löytyy erillisestä liitteestä: **LIITE 1 KEHYS ja LIITE 2 PALVELUALUEKOHTAINEN KEHYS**.

Palvelujen ja talouden sopeuttamis- ja tasapainotustoimenpiteet 2019 – 2023

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan (Kuntalaki 110 §).

Vuosien 2018 ja 2019 tilinpäätökset ovat olleet alijäämäisiä ja taseen alijäämä oli yhteensä noin 7,5 milj. €. Vuoden alkuperäinen 2020 talousarvio oli noin 55 000 € ylijäämäinen ja vuoden 2020 tulos Loimaan Vesi-liikelaitos huomioiden 7,7 milj. euroa ylijäämäinen ja taseen ylijäämä 136 000 euroa.

Talouden tasapainottamistyö aloitettiin vuoden 2018 lopulla ja **vaikka vuoden 2020 tulos on ylijäämäinen ja lakisääteistä tasapainottamisvelvoitetta ei ole, on talouden tasapainottamistyötä jatkettava edelleen**. Tasapainottamisohjelmaa valmistelee ja seuraa taloustyöryhmä. Taloustyöryhmä on seurannut säännöllisesti toimialojen talouden ja toiminnan toteutumista. Myös kaupunginhallitusta on raportoitu säännöllisesti valmistelun ja toteutuksen etenemisestä, ja kaupunginhallitus on antanut ohjeita jatkovalmisteluun.

Koronapandemiasta huolimatta on verotuloja kertynyt suotuisasti alkuvuonna. Huhtikuun toteumatilanteen mukaan tilinpäätösennuste on laskenut talousarvion 1,1 milj. eurosta 256 000 euroon. Syynä omasta toiminnasta johtuvat muutokset. Elämme talouden näkökulmasta hyvin epävarmoja aikoja ja siksi **vuoden 2021 talousarviota on valmisteltava niin, että siihen sisältyy valtuuston joulukuussa 2020 hyväksymän taloussuunnitelman 2021 – 2023 lisäksi uusia vuodelle 2022 sekä vuosille 2023 – 2024 toteutettavia tasapainotustoimenpiteitä.**

Kehysvalmistelussa olemme palvelualuejohtajien kanssa käyneet lävitse tasapainottamisohjelmaa ja tehneet sen nojalta kehukseen korjaustoimenpiteitä. Myös lakiperusteisia tulevia muutoksia on pyritty huomioimaan kehyksessä.

Talouden tasapainottamisen toimenpiteet vuosille 2022 ja suunnitelmavuosille 2023-2024 löytyvät erillisestä liitteestä: **LIITE 3 VUODEN 2022 JA VUOSIEN 2023 – 2024 TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET.** Ne löytyvät myös valtuuston hyväksymästä vuoden 2021 ja suunnitelmavuosien 2022 – 2023 talousarviokirjasta. HUOM! Kehyksessä on huomioitu talousarvion 2021 tasapainottamistoimenpiteet ja niihin tehdyt mahdolliset korjaukset. Tehdyt korjaukset on eritelty palvelualuekohtaisessa kehyksessä.

Tämän lisäksi tarvitaan uusia tehostamistoimenpiteitä ja ratkaisuja tapoihin toimia. Näitä ratkaisuja toimielimet työstävät palvelualuejohtajien johdolla omilla sektoreillaan.

Sote- ja terveystalouden uudistuksen valmistelu

Sosiaali- ja terveystalouden uudistus on valmisteilla vuoden 2021 aikana. Talousarvion valmisteluun ei ole annettu ohjeistusta sote-valmistelun osalta. Vuoden 2022 talousarvio ja vuosien 2023-2024 taloussuunnitelma valmistellaan voimassa olevien sosiaali- ja terveystalouden järjestämisvelvoitteiden mukaisesti. Mahdolliset muutokset huomioidaan jatkovalmisteluissa ja näistä tiedotetaan erikseen myöhemmin.

Lisätietoa uudistuksen etenemisestä löytyy [soteuudistus.fi/sote-valmistelun lähtökohdat](https://soteuudistus.fi/sote-valmistelun-lahtokohdat)

Asukkaiden vaikuttamismahdollisuudet – ja osallistaminen

Talousarvion valmistelussa varataan asukkaille ja palvelujen käyttäjille mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa toimintaan. Tätä edistetään osallistuvan budjetoinnin avulla järjestämällä kuntalaisille **keskustelutilaisuus**, joka pidetään **5.10.2021**.

Lisäksi talousarvion valmistelua voi seurata Loimaan kaupungin kotisivuilla kohdassa [Loimaa/hallinto ja talous/strategia ja talous/talousarvio ja tilinpäätös](#)

Palvelujen järjestämisen, toiminnan sekä toimintatapojen uudistaminen

Kehyksen lähtövalmisteluissa annettiin palvelualuejohtajille tehtäväksi pohtia, miten palvelut järjestetään tulevaisuudessa ja minkälainen palvelurakenne eri sektoreilla on. Tätä työtä jatketaan talousarvion valmistelun yhteydessä. **Palvelujen järjestämisen, toiminnan sekä toimintatapojen jatkuva uudistaminen on välttämätöntä kaikilla toimi- ja palvelualoilla. Sitä on tehtävä suunnitelmallisesti ja kokonaisvaltaisesti.**

2.6.2021

Kaupungin strategiassa on linjattu, että *"Loimaa on tavoitteellinen ja vakaa omistaja -Loimaalla on hyvä tehdä töitä"*. Sen mukaan teemme päätöksiä pitkäjänteisesti ja strategian mukaisesti sekä parannamme palvelujemme tuloksellisuutta, vakautamme talouttamme ja turvaamme toimintaamme jatkuvasti sopeuttamalla palvelurakenteita.

Kullakin toimi-/palvelualueella on käytävä talousarvion valmistelun yhteydessä lävitse käynnissä olevien palvelujen järjestäminen, toiminnan ja toimintatapojen uudistamiseen liittyvät toimenpiteet ja hankkeet.

Olennesset toimenpiteet ja hankkeet vaikutuksineen esitetään talousarvion kohdassa "Palvelujen, palvelurakenteiden ja toimintojen uudistamisen vaikutukset ja perustelutiedot"

Talousarviorakenne

Vuoden 2020 talousarviota ja 2021-2023 taloussuunnitelman rakennetta uudistettiin. Tulevassa talousarviossa 2022 ja suunnitelmavuodet 2023-2024 käytetään samaa esitysrunkoa.

Talousarvion sitovuustasot

Valtuustoon nähden sitovat tasot ovat:

Käyttötalous

Kaupunginvaltuusto

Tarkastuslautakunta

Keskusvaalilautakunta

Kaupunginhallitus

- konsernijohto
- elinvoima

Hyvinvointivaliokunta

- hyvinvointipalveluiden hallinto
- sosiaalityö
- terveys- ja hoivapalvelut

Sivistysvaliokunta

- varhaiskasvatus
- perusopetus ja keskiasteen koulutus
- vapaa-aikapalvelut

Elinympäristövaliokunta

- tekniikka- ja ympäristöpalvelut

Loimaan Vesi-liikelaitos

Investoinnit

Toimielimittäin, hankkeittain ja hankeryhmittäin

Tuloslaskelma

- verotulot ja valtionosuudet

2.6.2021

- rahoitustuotot ja rahoituskulut
- satunnaiset tuotot ja kulut

Rahoituslaskelma

- antolainasaamisten muutos
- pitkä- ja lyhytaikaisten lainojen muutos

Määrärahat ovat bruttomääräisiä. Loimaan Vesi-liikelaitos on kohderahoitteinen ja muut yksiköt ovat budjettirahoitteisia.

Investoinnit

Investointeihin varataan määrärahat (alv 0%) hankekohtaisina tai hankeryhmäkohtaisina investoinnin kokonaiskustannusarvion mukaan.

Investointiosassa esitetyistä hankkeista, jotka ylittävät 60 000 euroa, tulee täyttää hankesuunnitelma -lomake. **LIITE 4 HANKESUUNNITELMA**. Hankesuunnitelmat tulee tallentaa hakemistoon L:\tietopankki\Talous\Talousarviot\Talousarvio2021 ja tas2022-2023\Investoinnit ja investointihankkeet 13.9.2021 mennessä.

-Investointiosan rakennushankkeiden osalta laatii elinympäristövaliokunta

-valiokuntien on tehtävä rakentamishankkeiden investointiehdotukset yhteistyössä teknisen valiokunnan kanssa viimeistään kesäkuussa 2021.

-Investointiosan IT-hankkeet tulee toimittaa digipalvelupäällikkö Jari Suvilalle viimeistään 13.9.2021.

-teknisen toimen on tehtävä esitys talousarvioon sisältyvästä rakentamishankkeesta viimeistään 13.9.2021 ja toimitettava se talousjohtajalle.

Investointihankkeista on määrärahaesityksen lisäksi esitettävä kokonaiskustannusarviot.

Investointiosaan ei saa sisällyttää määrärahaesityksiä, jotka eivät lisää kaupungin omaisuutta (esim. avustukset yksityisteille). Investointiosaan budjetoidaan kiinteistöjen peruskorjaukset, jotka lisäävät kiinteistön käyttöomaisuusarvoa. Kunnossapitohankkeet kuuluvat käyttötalousosaan.

Omina hankkeina käsitellään alla olevan taulukon mukaan ne hankkeet, joiden kokonaiskustannusarvio on yli 60 000 tai 150 000 euroa. Hankekohtaisen määrärahan raja-arvot 150 000 ja 60 000 euroa ovat samat kuin voimassa olevat kansalliset kynnsarvot.

Tätä pienemmät hankkeet esitetään ryhmässä muut hankkeet. Investointiosan tuloarviona esitetään arvioidut valtion ja muiden yhteisöjen rahoitusosuudet investointeihin. Jos investointien valtionosuutta maksetaan jälkirahoitteisena, se otetaan kunnan talousarvioon bruttoperiatteella (koko summa ko. vuodelle) sekä investointiosaan että rahoitusosaan.

	Hankekohtainen	Hankeryhmittäinen
Aineettomat hyödykkeet	yli 60 000 euroa	alle 60 000 euroa
Maa- ja vesialueet	yli 150 000 euroa	alle 150 000 euroa
Asuinrakennukset	yli 150 000 euroa	alle 150 000 euroa
Muut rakennukset	yli 150 000 euroa	alle 150 000 euroa
Julkinen käyttöomaisuus	yli 150 000 euroa	alle 150 000 euroa
Kuljetusvälineet	yli 60 000 euroa	alle 60 000 euroa
Muut koneet ja kalusto	yli 60 000 euroa	alle 60 000 euroa
Muut aineelliset hyödykkeet	yli 60 000 euroa	alle 60 000 euroa
Käyttöomaisuusarvopaperit	yli 60 000 euroa	alle 60 000 euroa

Aktivointiraja investoinneista, jotka kuuluvat investointiosaan on 10 000 euroa.

Käyttöomaisuusarvopaperit, osuudet ja osakkuudet sekä maa- ja vesialueet on aina aktivoitava käyttöomaisuuteen.

Hankekohtainen (=nimikkeittäinen) määräraha on suoraan toteuttajaa sitova ja vuosikohtainen määrärahamuutos on aina vietävä valtuuston hyväksyttäväksi. Vuosittaisen talousarvion lisäksi on pysyttävä myös hankekohtaisen kokonaiskustannusarvion sisällä. Hankekohtainen kokonaiskustannusarvio on usein jaettu usealle toteuttamisvuodelle.

Hankeryhmittäinen määräraha sitoo valtuustoon nähden ryhmätasolla, toteuttaja voi omaa toimintayksikköään sitovien säännöksiensä puitteissa tehdä muutoksia hankeryhmän sisällä, kunhan ko. hankeryhmän yhteenlaskettu kokonaismääräraha ei ylitä.

Ulkoiset toimintatuotot

Talousarvion yhteydessä toimialojen tulee tehdä selvitys ja analysoitava kaikkia perittäviä maksuja ja taksoja. Selvityksissä on mainittava, mihin maksu perustuu ja paljonko menoista toiminta kattaa. Toimielimissä pääsääntö maksujen ja tuottojen kohdalla on se, että toimintatuotot vastaavat vähintään kaupungin toiminnoista aiheutuvat kustannukset. Taksoja ja maksuja korotetaan kuitenkin lainsäädännössä tai sopimuksissa päätetyn mukaisesti. Hintojen tarkastuksessa tulee huomioida palvelutuotannon ja suoritämäärien muutokset sekä kustannustason kasvu.

Toimialoja kannustetaan talousarvion laadinnan yhteydessä ja muutoinkin kartoittamaan erilaiset avustus- ja rahoitusmahdollisuudet eri palveluille ja hakemaan niitä aktiivisesti.

Inflaation ennustetaan kasvavan vuonna 2022 eri lähteiden mukaan noin 1,5 prosenttia.

2.6.2021

Talousarviokehyksessä taksoja ja maksuja on korotettu 1 prosentilla. **Tuloihin ei tehdä yleistä inflaatiotarkastusta vaan kustannusten muutos arvioidaan palveluala- tehtäväkohtaisesti.**

Ulkoiset toimintamenot

Toimielimien tulee tarkastaa budjettia laatiessa omat toimintakulunsa ja pyrkiä rajoittamaan niiden kasvua kaikilla mahdollisilla keinoilla laiminlyömättä kuitenkaan määräysten (lakien / asetusten) asettamia velvoitteita.

Kustannuksiin ei tehdä yleistä inflaatiotarkastusta vaan kustannusten muutos arvioidaan palveluala- tehtäväkohtaisesti.

Henkilöstö

Valtuuston 21.1.2019 hyväksymän strategian mukaan kaupunki on hyvä työnantaja ja tyytyväisyys näkyy myös hyvänä palveluna.

"Loimaa on tavoitteellinen ja vakaa omistaja -Loimaalla on hyvä tehdä töitä", on yksi strategian tavoitteita.

Henkilöstöä oli 31.12.2020 yhteensä 1 057 kun se 31.12.2019 lopulla on ollut 1 062.

Vuonna 2021 talousarvion henkilöstökulut ovat 44,5 milj. euroa.

Vuoden 2022 kehyksen henkilöstökulut sisältävät 0,25 prosentin tavoitteen henkilöstökulujen vähentämiseksi, jota tavoitellaan erilaisilla henkilöstötoimenpiteillä. Summa on koko kaupungin osalta noin 110 000 euroa. Tämä otetaan tavoitteeksi henkilöstökulujen osalta budjettia laadittaessa.

Kaupunginhallitus on vuoden 2021 talousarvion täytäntöönpano-ohjeissa (30.11.2020) ohjeistanut henkilöstöpolitiikassa ja -päätöksissä sovellettavista toimenpiteistä:

-jatketään täyttölupamenettelyä: vakinaisen henkilöstön täyttölupaesitykset tuodaan palvelualuejohtajien valmistelun pohjalta henkilöstöohjausryhmään ja mahdollisesti tarpeen vaatiessa kaupunginhallituksen päätettäväksi,

-sovelletaan tehtävien täyttötarpeen ja tehtävien uudelleenjärjestelyjen tehtäväkohtaista yksilöityä arviointia ja käyttöä henkilömuutosten yhteydessä,

-hyödynnetään eläköitymiset ja muut henkilöstömuutokset tehtäviä uudelleen järjestelemällä;

-sovelletaan sijaisten käytön rajoittamista sekä

-suositetaan palkattomia virka- ja työvapaita, silloin kun henkilöillä ei ole säästövapaakertymää ja vapaa voidaan myöntää ilman lisäkustannuksia.

-hyödynnetään mahdollisuutta vaihtaa lomarahaa vapaaksi ja talkoovapaiden pitämiseen.

2.6.2021

Henkilöstökulut arvioidaan vakanssirakenteen mukaisesti huomioiden eläköitymisten, tehtävien uudelleen järjestelyjen ja palvelualojen välisten siirtojen vaikutukset. **Henkilöstövähennykset tulee pääsääntöisesti toteuttaa niin, että syntyvää säästöä ei korvata ostopalvelumenolla.**

-Hyödynnetään rekrytoinneissa työttömän palkkaamisessa työllistämistukea aina sen ollessa mahdollista

Kunta-alalle on neuvoteltu uudet työ- ja virkaehtosopimukset. KT:n valtuuskunta on hyväksynyt neuvottelutuloksen 28.5.2020.

Kunnallinen virka- ja työehtosopimus on voimassa 1.4.2020 – 28.2.2022. Sopimukset noudattavat kustannustasoltaan yleistä linjaa. Kunta-alan sopimusten kustannusvaikutus 23 kk sopimusjaksolla on 3,04 prosenttia.

Vuodelle 2022 ei ole voimassa olevaa sopimusta ja näin ollen kyseiselle vuodelle kohdistuvat korotuksetkin ovat auki.

Kehyksessä henkilöstökuluja on korotettu 2 prosentilla. Käytetään myös budjetin laadinnassa 2 prosentin korotuksia palkkoihin.

Vuoden 2022 talousarviota laadittaessa tulee huomioida seuraavaa:

Henkilöstön lisäykset ovat sallittuja ainoastaan pakottavista syistä. Myös avoimiksi tulevat vakanssien kohdalla on pohdittava mahdollisuutta uudelleen järjestää tehtävät siten, että vakanssia ei tarvitse uudelleen täyttää.

Toimialojen tulee huomioida budjetoitaessa henkilöstökuluja syötettäessä mahdolliset sijaistamisen aiheuttamat palkkakulut.

Mikäli palkkoja siirretään kustannuspaikoilta toiselle vuodesta 2020 poikkeavalla tavalla, tulee muutokset ilmoittaa ESS F:n kautta palkkatoimistoon ja talousjohtajalle. Myös muut henkilömuutokset tulee ilmoittaa.

Eläkemenoperusteiset- ja varhe-maksut kohdennetaan aiheuttamisperiaatteella suoraan kustannuspaikoille keskitetysti. **Ennakkotieto vuodelle 2022 ei ole vielä käytettävissä. Siihen asti budjetissa pidetään vuoden 2021 luvut.**

Palkkakuluja syötettäessä korotetaan palkkakuluja 2,0 prosentilla vuoden 2021 tasosta. Palkkakulutietojen tarkistusta varten pyydä henkilöstökululistat palkkahallinnosta.

Sosiaalimaksut ajetaan palkkakulujen syöttämisen jälkeen keskitetysti taloushallinnossa. Tästä sovitaan erikseen. Siihen asti anna olla vanhat luvut pohjalla.

Ennen lukujen syöttöä vuoden 2022 talousarviopohjat avataan keskitetysti Pro Economicaan. **Pohjat ovat valmiita käytettäväksi 17.6.2021.**

Vuoden 2022 sosiaalivakuutusmaksut Kuntaliiton ennusteen mukaan ovat seuraavat:

Palkkojen sosiaali- ja eläkevakuutusmaksutiedot tarkistetaan elokuussa 2021.

SOSIAALIVAKUUTUSMAKSUT	%
Sairasvakuutusmaksu	1,42
Työttömyysvakuutusmaksu	1,70 *
kevan jäsenyhteisön eläkemaksu	20,80
-työnanatajan osuus palkkaperusteisesta eläkemaksusta	16,85
-Varhaiseläkemenoperusteinen maksu	-
-Eläkemenoperusteinen maksuosa	3,95
Valtion eläkejärjestelmän kuntasektorin maksu	16,26
Muut erät keskimäärin	0,70
Työnantajan maksut keskimäärin	24,30
Maksumuutos, %-yksikköä ed. vuodesta	-0,1
Vakuutetun eläkemaksu (alle 53 tai yli 62 v.)	7,15
Vakuutetun eläkemaksu (53-62)	8,65

Sisäiset laskutuserät ja vyörytettävät erät

Sisäinen laskutus on palveluyksiköiden ja tukipalveluyksiköiden järjestelmä, jossa sisäisistä palveluista laskutetaan etukäteen määriteltyjen kiinteiden hintojen perusteella tai automatisoitavissa olevien kustannustenjakoperiaatteiden mukaan. Sisäiset erät talousarviovaiheessa erotetaan ulkoisista tapahtumista, jotta ulkoinen tuloslaskelma voidaan esittää.

Sisäiset eli kaupungin usean yksikön yhteiset erät voidaan käsitellä:

- menonsiirtokirjauksina
- vyörytyksenä
- sisäisinä vuokrina

Konsernihallinnon keskitetyt ja palvelualoille vyörytettävät palvelut ovat:

- keskitetyt toimistopalvelut
- keskitetyt it-palvelut

Näissä palveluissa vyörytysperusteena on budjetoitu palkka kustannuspaikoittain.

Elinympäristövaliokunta vyöryttää ja laskuttaa omilla perusteillaan:

- kiinteistöhuollon,
- siivouksen,
- ruokahuollon ja
- kuljetuksen kustannukset.

Palvelualat maksavat lisäksi käytössään olevista toimitiloistaan sisäistä vuokraa.

Kiinteistöhuollon hallinnon kustannukset vyörytetään ennen laskutusta kiinteistöjen kustannuspaikoille ja sen jälkeen **vuokratustannus** lasketaan käytössä olevien neliöiden mukaan. Laitosmiesten tunnit on jaettu eri kiinteistöille kiinteistöhuollon mitoituksen mukaan käyttäen laitosmiehestä 24 euron keskituntihintaa ja muut kustannukset aiheuttamisperiaatteen mukaan. Vuokratustannuksessa on huomioitu poistot. Sisäinen vuokratustannus ei ole vertailukelpoinen ulkopuolisten toimijoiden kanssa, koska vuokrasta puuttuu pääomavuokratustannukseen kuuluva korjauskustannus.

Ruokahuollon kustannukset vyörytetään kustannuspaikoille suoriteperusteisesti sovittujen suoritemäärien mukaan. **Mukana** ruokahuollon kustannuksissa ei ole **keittiön vuokratustannus**. Kyseinen kustannus on kohdennettu suoraan palvelualueiden kustannuspaikoille ja löytyy kiinteistöjen vuokramenosta.

Siivouspalveluiden kustannuksista vyörytetään palkkakulut työaikajaon mukaan kustannuspaikoille ja muut kustannukset tiliöidään aiheutumisperusteen mukaan suoraan siivottavien tilojen kustannuspaikoille ja sieltä ne vyörytetään siivottavien neliöiden mukaan tilojen käyttäjien kustannuspaikoille.

Sisäiset menot ja sisäiset tulot ovat aina käyttötalouspuolella yhtä suuret, tulosvaikutusta niillä ei ole.

Taloustilastouudistuksen vuoksi hallinnon vyörytyksiin on tullut muutoksia. Nämä tekijät tulee huomioida talousarviota tehtäessä.

Poistot

Poistot on budjetoitu suunnitelmapoistojen määräisinä. Poistoja laskettaessa noudatetaan valtuuston 27.5.2013 hyväksymää poistosuunnitelmaa.

Kaupungin käytöstä poistuvien rakennusten jäännösarvopistot on myös ennakoitava talousarviossa. Kehyksessä rakennusten jäännösarvopistoihin on varattu noin 300 000 €. Tämä luku tarkentuu talousarviovalmistelun yhteydessä.

Arvonlisävero

Määrärahat esitetään ilman arvonlisäveroa lukuun ottamatta vähennysrajoitteisia toimintoja, joiden osalta arvonlisävero sisällytetään menoihin.

Kokouspalkkiot

Maksetaan voimassa olevan hallintosäännön 154 §:n mukaisesti.

Tietohallintoon liittyvät menot

IT-hankinnat kootaan pääsääntöisesti kaupunginhallituksen talousarvioon. Ne valmistellaan yhteistyössä IT-yksikön kanssa.

Toimialat käyvät palvelualuejohtajien johdolla läpi seuraavan vuoden **it-hankintatarpeensa** ja toimittavat tiedot niistä spostiin; **jari.suvila@loimaa.fi 31.8.2021 mennessä**.

Rutiinihankintoja laajemmista kehittämishankkeista tulee tehdä projektikuvaus sekä kannattavuuslaskelma tai muu selvitys hyöty- ja kustannusvaikutuksista.

Riskien hallinta ja sisäinen tarkistus

Riskienhallinta ja sisäinen tarkistus on osa jokapäiväistä toimintaamme.

Kaupungissa on voimassa oleva sisäisen valvonnan ohje 7.2.2005 ja riskienhallintapolitiikka 1.4.2011. Uusi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan luonnosohje on toimitettu johtoryhmälle ja viedään kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi elokuussa 2021.

Suosituksen mukaan talousarviolaadinnan yhteydessä tulee riskit arvioida kokonaisuudessaan ja kirjata olennaisimmat riskit talousarvioon. Talousarvion 2022 laadinnan yhteydessä riskit arvioidaan uuden ohjeessa annetun käytännön mukaisesti. Ensimmäinen riskikatselmus tehdään elokuussa 2022 palvelualoittain ja sen jälkeen yhteenveto johtoryhmässä. **Riskien kartoitus tehdään Targetor -ohjelmalla. Talousjohtaja on mukana palvelualueiden riskikatselmuksissa yhtenäisen linjan saavuttamiseksi.**

Talousarviotietojen syöttäminen

Toimielinten on laadittava hallintokunnan omien tarpeiden mukainen esitys, joka esitellään valtuustolle.

Esitys sisältää:

-Toimialojen talousarvioehdotus eli käyttötalous palvelualueittain, jotka sisältävät jalkautetut toiminnalliset strategiset tavoitteet.

-Henkilöstösuunnitelma v. 2021 – 2023

Henkilöstösuunnitelma laaditaan henkilötyövuosittain. Tämä tarkoittaa sitä, että esim jos yksikössä työskentelee 2 henkilöä, joista toinen työskentelee osa-aikaisesti 50 prosenttia, lasketaan henkilömääräksi silloin 1,5 henkilöä.

Toiminnankuvaus tekstiin ei tule muutoksia.

2.6.2021

Talousarvio-osio laaditaan Targetor -ohjelmassa.

Meno- ja tulomäärärahat syötetään talousarvio-ohjelmaan 100 euron tarkkuudella kustannuspaikoittain ja tileittäin.

Sisäiset ja ulkoiset erät esitellään erikseen.

Talousarvion ja taloussuunnitelman laadintaperiaatteet

Hallintokuntien tulee laatia vuoden 2022 talousarvioehdotus tehtäväkohtaisten kehysten mukaisesti edellä kerrottujen ohjeiden mukaisesti. Kehys sisältää yleiskorotuksia eri kustannuksille ja keväällä 2021 tarkastetut talouden tasapainottamistoimenpiteet.

Vuoden 2022 talousarvioehdotus laaditaan uudelle 1.1.2021 voimaan tulleelle tilikartalle. Myös kustannuspaikkarakenteeseen on tullut muutoksia.

Talousarvioehdotuksen valmisteluajakaulu

TEHTÄVÄ	ERÄPÄIVÄ
Talousarviokehysten ja -ohjeiden käsittely johtoryhmässä	touko-kesäkuu 2021
Talousarviokeskustelu taloustyöryhmässä	8.6.2021
Lähetekeskustelu valtuustossa	26.4.2021
Talousarviokehys ja -ohjeet kaupunginhallituksessa	14.6.2021
Sisäiset vuokrat valmiit	30.8.2021
IT-hankintatarpeet IT-yksikköön	31.8.2021
Investointiesitykset tekniseen toimeen	31.8.2021
Investointiesitykset talousyksikössä	13.9.2021
Talousarvion valiokuntakäsittelyt	31.8.2021
Talouden iltakoulu kaupunginhallitus	6.9.2021
Talousseminaari valtuusto	27.9.2021
Talousarvioehdotus jätettävä talousjohtajalle	13.9.2021
Osallistuvan budjetoinnin ilta	5.10.2021
Sisäiset kustannukset ja muutokset syötetty	5.10.2021
Yhdistelmä ja tasapainotus tehty	4.10.2021
Talousarvioehdotus kaupunginhallituksessa	25.10. ja 8.11.

2.6.2021

Talousarvio valtuustossa	15.11.2021
--------------------------	------------

LIITTEESSÄ 4 esitetty talousarvion laadintaprosessi ja taikataulu.

Kaikki talousarviota koskevat dokumentit ja tiedot on toimitettava 14.9.2021 mennessä talousjohtajalle spositse sari.laine@loimaa.fi sekä eila.vormisto@loimaa.fi

Vertailutiedot

Asukaslukuna käytetään vuoden 31.12.2020 lopun asukasmäärää 15 770.

Muuta huomioitavaa

Talousarviota laadittaessa menot ja tulot tulee kohdistaa oikeisiin tiliryhmiin.

Lisätietoja antaa talousjohtaja Sari Laine sari.laine@loimaa.fi tai laskentasihteeri Eila Vormisto eila.vormisto@loimaa.fi

Konserniohjaus

Kaupunkikonserni on kaupungin tai yhden tai useamman muun yhteisön muodostama taloudellinen kokonaisuus, jossa kaupungilla on yksin tai yhdessä muiden kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa määräysvalta.

Sisäinen konserni:

Loimaan Vesi on liiketoimintaa harjoittava kunnallinen liikelaitos, jolla on muita toimintayksikköjä itsenäisempi asema. Loimaan Vesi-liikelaitos kuuluu kaupungin sisäiseen konserniin.

Ulkoisen konserni:

Ulkoiseen konserniin kuuluvat ne tytäryhteisöt, joissa kaupungilla on määräysvalta (yli 50 %) ja kaupungin palveluja tuottavat kuntayhtymät omistussuhteissa.

Konsernirakenne vuoden 2021 alussa:

Liikelaitos	Omistusosuus
Loimaan Vesi-liikelaitos	100 %

Tytäryhteisö	Omistusosuus
Asunto- ja kiinteistöpoliittiset yhtiöt	
Hulmin Huolto Oy	100 %
Kiinteistöosakeyhtiö Alastaro-koti	60 %
Kehitys Oy Kurittula	100 %
Kiinteistö Oy Loimaan Vuokra-asunnot	100 %

Kiinteistö Oy Telkantie 1	100 %
Energiapoliittinen yhtiö:	
Loimaan Kaukolämpö Oy	51 %

Kuntayhtymät	Omistusosuus
Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymä	45,11 %
Varsinais-Suomen Erityishuoltopiirin ky	5,09 %
Varsinais-Suomen Sairaanhoidopiirin ky	5,98 %
Varsinais-Suomen Liitto	3,55 %

Liikelaitosten ja tytäryhtiöiden on otettava huomioon kaupunkistrategian tavoitteet ja laadittava vuosille 2022 – 2024 tulos- ja rahoituslaskelmat siten, että konsernin taloutta ei heikennetä ja kukin yhteisö tekee positiivisen tuloksen.

Muista tavoitteista neuvotellaan erikseen.

Liikelaitos

Sekä valtuusto että johtokunta voivat asettaa liikelaitokselle sitovia tavoitteita. Liikelaitokselle asetettavat tavoitteet ovat ensisijaisesti tuotantotavoitteita.

Liikelaitoksen tulos-, investointi- ja rahoitusbudjeteissa menojen ja tulojen sitovuus määrätään sekä valtuuston, että johtokunnan suhteen. Liikelaitoksen tulojen tulee suunnittelukaudella kattaa toiminnan kustannukset. Pitkällä aikavälillä tulorahoituksella pitää kattaa myös investoinnit siltä osin kuin niitä ei rahoiteta omapääomaehtoisella rahoituksella.

Loimaan Veden suunnittelukaudella 2022 – 2024 ylläpidettävä maksu- ja taksatasoa, jolla voidaan pitkällä aikavälillä kattaa liikelaitoksen investoinnit, toimitilojen leasing-vuokrakustannukset ja toiminnan operatiiviset kustannukset. Loimaan Vesi -liikelaitoksen maksutuottoihin on konsernitasolla varattu korotuksia tuleville vuosille.

Tytäryhtiöt

Omistajaohjauksella huolehditaan, että tytäryhteisöjen toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus.

Vuotuinen konsernitavoite asunto- ja kiinteistöpoliittisille yhtiöille on tullut tytäryhteisöjen kannattavuuden tehostaminen ja konsernin korjausrakentamisen omarahoitusosuuden parantaminen ja korjausvelan hallinta.

Kuntayhtymät

Konserniohjauksen piiriin kuuluu myös kaupungin suhde kuntayhtymiin. Kuntien ja kuntayhtymien talouden yhteen sovittelua helpottaa alijäämien kattamisvelvollisuuden ulottuminen myös kuntayhtymiin.

Loimaalla 10.6.2021

Jari Rantala

Sari Laine

Kaupunginjohtaja

talousjohtaja

Liitteet:

LIITE 1 Kehys

LIITE 2 Palvelualuekohtainen kehys

LIITE 3 Vuoden 2021 talousarvion yhteydessä hyväksytty talouden tasapainottamisohjelma

LIITE 4 Hankesuunnitelma

LIITE 5 TA-2022 valmisteluaikataulu

LIITE 6 Tammi-huhtikuun 2021 osavuosisikatsaus